

FM: Kopbudžeta izdevumu pieauguma temps astoņos mēnešos ir augstāks nekā nodokļu ieņēmumu pieauguma temps

Publicēts: 31.01.2018.

Šā gada pirmajos astoņos mēnešos konsolidētajā kopbudžetā bija 249,2 miljonu eiro liels pārpalikums. Salīdzinājumā ar pagājušā gada atbilstošo periodu tas ir samazinājies par 63,2 miljoniem eiro. Taču, neraugoties uz pārpalikumu, Finanšu ministrija vērš uzmanību uz tradicionāli straujo izdevumu pieauguma tendenci gada pēdējos mēnešos, kas ievērojami pasliktina bilanci gada nogalē. Stabils izdevumu pieauguma temps, kas pārsniedz nodokļu ieņēmumu pieauguma tempu, skaidri norāda uz to, ka gada pēdējos mēnešos kopbudžetā izveidosies deficīts.

Kopbudžeta ieņēmumi šā gada astoņos mēnešos bija 6 073 miljoni eiro, kas ir par 286,4 miljoniem eiro jeb 4,9% vairāk nekā atbilstošajā periodā pērn. Lielāko ieņēmumu pieaugumu nodrošināja nodokļu ieņēmumi, kā arī ieņēmumi no ārvalstu finanšu palīdzības. Savukārt kopbudžeta izdevumi šā gada janvārī - augustā bija 5 823,8 miljoni eiro, kas salīdzinājumā ar pērnā gada atbilstošo periodu pieauga par 349,6 miljoniem eiro jeb 6,4%. Lielākais izdevumu kāpums vērojams sociālajiem pabalstiem un atlidzībai.

Izdevumi sociālajiem pabalstiem pieauga par 108,9 miljoniem eiro jeb 6,9%, kur izdevumi pensijām pieauga par 27,9 miljoniem eiro jeb 2,4%, savukārt, izdevumi pārējiem sociālajiem pabalstiem – par 81 miljonu eiro jeb 19,6%. Pieaugums skaidrojams ar grozījumiem likumdošanā, atceļot vairāku sociālās apdrošināšanas pabalstu griestus, kā arī palielinot ģimenes valsts pabalsta apmēru par otro, trešo un nākamajiem bērniem.

Izdevumi atlidzībai sabiedriskajā sektorā nodarbinātajiem pieauga par 102,6 miljoniem eiro jeb 8,6%, kur izdevumi atlidzībai valsts budžetā pieauga par 44,2 miljoniem eiro jeb 7,2%. Savukārt pašvaldību budžetā – par 58,4 miljoniem eiro jeb 10,1%. Jāpiemin, ka vidējā darba samaksa tautsaimniecībā šā gada otrajā ceturksnī palielinājās par 5,6%, salīdzinot ar pērnā gada atbilstošo periodu. Lielākais kāpums līdzīgi kā iepriekšējā gadā vērojams privātajā sektorā - par 8,4%, bet sabiedriskajā sektorā vidēji algas palielinājās par 5,9%. Tas pamatā skaidrojams ar minimālās darba algas palielināšanu no 320 eiro līdz 360 eiro ar šā gada 1. janvāri.

Šā gada astoņos mēnešos izdevumi subsīdijām un dotācijām pieauga par 47,5 miljoniem eiro jeb 4,5%. Būtiskākais izdevumu pieaugums bija veselības aprūpei – par 24,1 miljoniem eiro un sabiedriskā transporta pārvadātāju zaudējumu izdevumu segšanai par 23,9 miljoniem eiro.

Izdevumu kāpumu pozīcijā preces un pakalpojumi, kas kopumā šā gada astoņos mēnešos pieauga par 44,2 miljoniem eiro jeb 6,4%, galvenokārt skaidro izdevumi. Tie saistāmi ar Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanu šā gada pirmajā pusē, augstāki izdevumi Nacionālo bruņoto spēku uzturēšanai, kā arī lielāki tēriņi valsts autoceļu pārvaldīšanai, uzturēšanai un atjaunošanai.

Šā gada astoņos mēnešos vērojams arī kapitālo izdevumu būtisks kāpums par 43,8 miljonu eiro jeb 9,8%. Tas skaidrojams ar izdevumu pieaugumu kapitālieguldījumiem valsts pamatbudžetā, lai nodrošinātu finansējumu Rīgas pils Priekšpils būvniecībai un Valsts autoceļu fondam, kā arī ar kāpumu izdevumos, realizējot ES fondu projektus autoceļu būvniecības un izglītības iestāžu būvniecības jomā.

Analizējot kopbudžeta ieņēmumu pusi šā gada astoņos mēnešos vērojams nodokļu ieņēmumu palielinājums par 199 miljoniem eiro jeb 4,5% salīdzinājumā ar pagājušā gada janvāri – augustu. Taču nodokļu ieņēmumu plāns ir izpildīts 99,6% apmērā, kas ir par 20,6 miljoniem eiro mazāk nekā tika plānots likumā "Par valsts budžetu 2015.gadam", kas pamatā skaidrojams ar mazākiem pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ieņēmumiem.

Zemāki šā gada ekonomikas pieauguma tempi nekā iepriekš prognozēts, kā arī lielāks piešķirto termiņa pagarinājumu apmērs un pievienotās vērtības nodokļa aktuālais parāds skaidro PVN plāna neizpildi par 43 miljoniem eiro jeb 3,3%. Savukārt, salīdzinot ar pērnā gada astoņiem mēnešiem, PVN ieņēmumi ir pieauguši par 44,3 miljoniem eiro jeb 3,7%, kas skaidrojams ar iemaksu pieaugumu par 47,9 milj. eiro jeb 2,7% salīdzinājumā ar pagājušā gada attiecīgo periodu, kas saistīts ar mazumtirdzniecības apjoma kāpumu.

Tāpat astoņu mēnešu ieņēmumu plāns nav izpildīts no sociālās apdrošināšanas (SOC) iemaksām. Ieņēmumi iekasēti atbilstoši nodarbinātības rādītājiem šā gada janvārī - augustā, kas ir zemāki, nekā tika plānots likumā "Par valsts budžetu 2015. gadam". Taču tieši darbaspēka nodokļu ieņēmumos vērojams lielākais nodokļu ieņēmumu kāpums pret pērnā gada astoņiem mēnešiem, kur SOC iemaksas pieauga par 53,9 miljoniem eiro jeb 4,1% un iedzīvotāju ienākuma nodoklis par 38,7 miljoniem eiro jeb 4,3%. Darba devēju iesniegtie ziņojumi par nodarbināto ienākumiem atskaites periodā liecina, ka, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn, ienākumi palielinājušies par 6,9%.

Šā gada astoņos mēnešos vērojams ieņēmumu pieaugums no ārvalstu finanšu palīdzības par 82,3 miljoniem eiro jeb 10,5%, saņemot ES fondu līdzekļus par realizētajiem projektiem 2007. - 2013. gada plānošanas periodā.

Atbilstoši jaunākajam 2015. gada budžeta izpildes novērtējumam vispārējās valdības budžeta deficīts tiek prognozēts 1,4% no IKP, kas ir par 0,1 procentpunktu mazāks par Stabilitātes programmas sagatavošanas laikā, t.i., šā gada pavasarī prognozēto deficīta līmeni (1,5%).

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-kopbudzeta-izdevumu-pieauguma-temps-astonos-menesos-ir-augstaks-neka-nodoklu-ienemumu-pieauguma-temps>